

Mgr. SILVIA HRONCOVÁ

ředitelka Opery Národního divadla a Státní opery

Zapomenutá díla zahájí operní sezonu Národního divadla

V Praze dne 2. září 2015

Slavnostní předehrou C dur Bedřicha Smetany k položení základního kamene Národního divadla z roku 1868 začne Koncert k zahájení sezony 2015/2016 dne 8. září 2015. Tuto a další raritní skladby zahraje Orchester Národního divadla pod taktovkou uměleckého ředitele Opery Petra Kofroně.

Neotřelý program sestavený z devatenácti orchestrálních čísel z období 1850- 1973, jejichž partitury jsou uloženy v hudebním archivu první scény, sestavil Petr Kofroň ve spolupráci se šéfdramaturgem Opery Národního divadla a Státní opery Ondřejem Hučínem.

„Tentokrát jsme se zaměřili na takřikajíc odvrácenou tvář hudebního archivu, na hudbu málo známou či docela neznámou, zapomenutou, zasutou v archivních regálech a dlouho nikým neoprášenou, přestože zhruba z poloviny jde o skladby dosti slovných a rozhodně nezapomenutých autorů jako například Otakar Jeremiáš, Zdeněk Liška, Václav Trojan, František Škroup, Zdeněk Fibich či dokonce Bedřich Smetana,“ přibližuje Ondřej Hučín.

Samotná Smetanova **Slavnostní předehra C dur** byla za poslední půlstoletí zahrána v Národním divadle pouze dvakrát, a to v roce 1973 na matiné k poctě Emě Destinnové a naposledy před sedmi lety při oslavě 125. výročí znovuotevření divadla.

Skladba **Tanec havranů** Mořice Angera, dlouholetého dirigenta Národního divadla, je součástí baletní féerie Štědrovečerní sen. Ta byla mimořádně oblíbená v meziválečném období, kdy se bez ní neobešly jediné Vánoce v Národním divadle. Už přes sedmdesát let se ovšem neuváděla.

V nové sezoně se do Národního divadla vrací hudební tvorba Zdeňka Fibicha, byť tentokrát v úplně jiné podobě než byl loňský Pád Arkuna. Fibichova zcela neznámá, v hudebním archivu nalezená **Hudba k živému obrazu Apoteóza zemské jubilejní výstavy** z roku 1891 zazněla poprvé právě u příležitosti zahájení této významné kulturní a společenské události. Protože nad výstavou převzal záštitu samotný císař František Josef I., včlenil skladatel do své hudby také císařskou hymnu. Živý obraz byl sedmnáctkrát reprízován, vždy před některým z repertoárových představení Národního divadla.

Váša Suk proslul jako vynikající dirigent, mj. od roku 1906 byl na celých 26 let dirigentem Velkého divadla v Moskvě. Jeho jediná opera **Máj** nebo také **Lesův pán** se stala zároveň historicky jedinou operní odpovědí na Máchovo stejnojmenné dílo. Z partitury zazní na úterním koncertě předehra této opery, již uvedlo Národní divadlo pouze dvakrát v dubnu 1903.

Na záletech je baletní pantomima několika autorů mj. Charlese Forgerona, což je pseudonym někdejšího operního šéfa, dirigenta a skladatele Karla Kovařovice. Vážnost

Mgr. SILVIA HRONCOVÁ

ředitelka Opery Národního divadla a Státní opery

jeho profese a funkce mu nejspíše nedovolila podepsat se pod scénické pasticcio lehčího žánru. Na koncertě zahraje Orchester Národního divadla rozpustilou polku, která rámuje 1. jednání baletu.

Taneční, zábavný charakter má i z polek a valčíků složená předehra k zapomenuté operní jednoaktovce Adolfa Piskáčka **Divá Bára**. Dílo podle předlohy Boženy Němcové nabídla první scéna pouze třikrát v březnu 1910.

Jaromír Weinberger se ve světě proslavil svou operou Švanda dudák, nicméně na úterním koncertě představíme symfonickou předehru k činoherní inscenaci dramatu Arnošta Dvořáka **Bílá Hora**. V předehře zazní Weinbergerův optimisticky laděný chorál, který ve Dvořákově hře zpívají čeští exulanti při odchodu z vlasti.

V případě skladatele Járy Beneše, hitmakera prvorepublikových filmů a autora bryskních hudebních komedií, to bude část jednoho ze dvou baletů zkomponovaných pro Národní divadlo - **Babička pokračuje**. Dílo navazovalo na balet Oskara Nedbala Z pohádky do pohádky. Ani v hudebním úvodu baletu Babička pokračuje se posluchači nevyhnou líbivým tanečným melodiím.

Druhou část koncertu otevře po přestávce smuteční pochod zkomponovaný pouze tři dny po smrti Edvarda Beneše, a to tehdejší šéfem opery Národního divadla Otakarem Jeremiášem. Přestože nejsou okolnosti provedení zcela jasné, skladbu nejspíše zahráli členové orchestru Národního divadla z lodžie historické budovy přímo smutečnímu průvodu v den Benešova státního pohřbu v Praze. Dílo, až dosud zcela neznámé a zasuté v hudebním archivu Národního divadla, autor nazval **Na paměť světlé památky pana presidenta budovatele Dr. Edvarda Beneše**.

Na smuteční pochod navážou **Hymna Německé demokratické republiky** a **Hymna Kambodžského království** skladatele Hannse Eislera. Do třetice to bude **Hymna Albánské republiky** na melodii Cipriana Porumbesca. „*Státní hymny jejichž hudební materiál je, vedle celé řady dalších, uložen v samostatném fondu hudebního archivu, připomínají dobu, kdy bylo Národní divadlo na politickém výsluní a navštěvovaly ho oficiální zahraniční delegace,*“ komentuje šéfdramaturg Ondřej Hučín. Hymna Kambodžského království zazní v instrumentaci významného českého skladatele Jana Hanuše.

Nejstarší skladbou na programu dnešního koncertu je meziaktní hudba Františka Škroupa k heroicko-historickému dramatu Josefa Jiřího Kolára **Žižkova smrt**. Hra byla poprvé uvedena ve Stavovském divadle v listopadu 1850 se Škroupovou vlastní stylizací husitského chorálu Kdož jste boží bojovníci. Autor totiž nepoužil autentický, dochovaný nápěv chorálu. Tato melodie ve spojení s notoricky známým textem však zněla českému publiku už v té době natolik cize, že byla přímo ve Škroupově partituře pro pozdější provádění jednoduše přelepena nápěvem autentickým. Na koncertě ale zazní jeho původní Škroupova verze.

Další skladbou Zdeňka Fibicha představenou na koncertě 8. září 2015 bude předehra ke hře Jaroslava Vrchlického **Midasovy uši** z roku 1890. Samotný autor hudby si práci

Mgr. SILVIA HRONCOVÁ

ředitelka Opery Národního divadla a Státní opery

usnadnil tím, že pro Vrchlického svéráznou parafrázi antického mýtu o králi s oslíma ušima oprášil svou mnohem starší Veseloherní ouverturu pro malý orchestr, která se svým bujarým, hravým a tanečním charakterem dobře hodila pro jakoukoli komedii.

Bezesporu nejoriginálnější český skladatel filmové hudby Zdeněk Liška je spojen především s vynikajícími díly naší kinematografie jako Markéta Lazarová, Spalovač mrtvol, Obchod na korze, Vyšší princip, Vynález zkázy, s krátkými filmy Jana Švankmajera či s televizními seriály jako Hříšní lidé města pražského nebo Třicet případů majora Zemana. Na koncertě zazní Liškova předehra ke 2. jednání hry Aloise Jiráska **Vojnarka** zkomponovaná pro malý jazzový orchestr v roce 1973 pro inscenaci Jaroslava Dudka v Národním divadle.

Ojedinělou položkou v hudebním archivu Národního divadla je scénická hudba, kterou pro hru Filippa Tommasa Marinettiho **Ohnivý buben** zkomponovala další ikona italského futurismu Francesco Balilla Pratella. Hra byla uvedena v Národním divadle jako žhavá novinka hned v roce světové premiéry (1922). Přispěly k tomu nepochybně úzké kontakty pražských modernistů se samotným Marinettim, který rok předtím osobně uspořádal v Praze svůj futuristický večer. Uvedením Ohnivého bubnu dalo tehdy Národní divadlo sympaticky najevo, že nechce být jen akademickou institucí střežící neporušitelnou tradici.

Čechovovsky laděné drama Srpnová neděle Františka Hrubína je zcela odlišné od politicky preferovaného socialistického realismu 50. let. Inscenace Národního divadla z roku 1958 v režii Otomara Krejčí, se scénografií Josefa Svobody a hudbou Václava Trojana se stala jedním z přelomových momentů českého divadla předznamenávajícím již politicky a umělecky liberálnější 60. léta. Na koncertě uvedeme ze Srpnové neděle **Smuteční pochod**.

Program Koncertu k zahájení sezony 2015/2016 zakončí Orchester Národního divadla pod taktovkou uměleckého ředitele Opery a dirigenta Petra Kofroně dílem experimentátora a avantgardisty Miroslava Ponce. Ten v roce 1954 vytvořil pro Národní divadlo scénickou hudbu k inscenaci hry ruského dramatika V. V. Ivanova (1895–1963) **Obrněný vlak 14-69** zachycující osudy účastníků občanské války v Rusku. Zazní rytmicky výrazná a vzrušená první část, zařazená hned po 1. obrazu hry, v němž se reakcionářský velitel Nězelasov odhodlává k zásahu proti partyzánům s pomocí obrněného vlaku.

Připravovaný večer je prvním z řady deseti koncertů Národního divadla v sezoně 2015/2016. Ten následující, připravovaný na 8. listopad 2015, bude věnován jubilejnímu 50. ročníku pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech. Pod taktovkou dirigenta Libora Peška vystoupí laureáti soutěže, mezi něž patří i René Pape, Adam Plachetka, Roman Janál a další. První premiérovou operní inscenací Národního divadla v nové sezoně bude Norma Vicenza Belliniho v režii japonského režiséra Toma Sugaa. Premiéry jsou naplánované na 2. a 4. října 2015 na scéně Státní opery.